

LITERATURA.

Josef Šusta: *Světová politika v letech 1871—1914*. Díl I. Svět zámořský, východ a Evropa až do berlín. kongresu. »Vesmír«, Praha, 1924. »Dějiny nového věku«. 8° str. 235. — Jest-li se nám dostalo v Šustových »Dějínách Evropy« přehledného líčení událostí nového věku, jak se sběhly na pevnině Starého světa, nová jeho práce přidává nám do naší skrovné literatury historické dílo, které se může směle měřiti s podobnými sobě v produkcích zahraničních. Jeho úkol byl však o to obtížnější než u dosavadních prací, neboť šlo o události vlastně současně, od nichž není — jak jsme si navykli říkati — odstupu, aby bylo možno učiniti si řádnou představu o všech událostech a jejich významu, jakož i závislosti jedné na druhé. Kromě toho věc se komplikuje tím, že ani všechny prameny důležitější nejsou dosud přístupny a jen čas od času se při některých příležitostech — jako tomu bylo po skončení světové války — dočkáváme prozrazení tajných dokumentů. Proto není možno na dílo tak obtížné a při tom zároveň i tak rozsáhlé materií bráti totéž přísné měřítko jako na knihy podobné. Přes to také je možno říci, že Šusta zmohl svůj úkol znamenitě, byť nebylo nikterak lehké vypisovati vývoj věcí světových, když v jedné a téže době šlo o uskutečnění tolika různých programů a ovládnouti historii v pravdě světovou. Šusta vsutku počíná s dějinami pevniny americké. Je třeba si připamatovati, že tato část je u nás úplně novum, neboť v naší historické a politické literatuře dosud tyto partie se opomíjely, jistě vinou naší nedostatečné orientace po světovém rozhledu. Šlo mu především o vylíčení vývoje svobodných států na americké půdě, o jejíž ovládnutí usilovalo několik mocí a z jejich zápasů mezi sebou vyvstávají nové samostatné útvary, nepodrobené zemi mateřské. V čele těchto snah jdou Spojené státy severoamerické, které se sice již ve stol. XVII. osamostatnily, ale jichž vytvoření spadá až do století příštího, kdy po koupi Louisiany dokonce se staví po bok Napoleonovi do války proti Anglii a třebas nezískaly po své chuti území kanadského, a vyšly těžce pohmožděny hospodářsky, přece Gentský mír přinesl jim značnou vzpruhu národní myšlenkou, neboť teprve tehdy si zhodnotily své síly. Proti jiným interesům chtějícím se vměšovati do amerických poměrů tato idea vyzněla v poselství Monroeově, které později stalo se skutečnou doktrinou a postavilo Nový Svět proti Starému. Autor zdůrazňuje politické postavení onoho upevněné rychlým hospodářským rozvojem, který byl skutečně znamenitě možný za nejvš příznivých přírodních podmínek této země, do níž proto čím dále tím více přibývá přistěhovalců, najmě Anglosasů, kteří zatlačují rudé domorodé plémě. Je jistě předností Šustovy práce, že nikterak neustupuje před otázkami národohospodářskými, nýbrž zdůrazňuje řádně jejich vliv na politické poměry a jediné tak mu bylo možno obsáhnouti na př. otázky kolonizační jako t. zv. squatterskou či neměně zajímavý Homestead law, a pod. a vedle toho i důsledky v demokratickém zřízení Unie (vývoj rozdílu teritoria a státu, politické strany), při čemž dobře poslouží pro porozumění dnešním poměrům také výklad o vzniku určitých amerických zvyklostí (presidentská volba, »platforma« politických stran, americká měna). Líčení dalšího rozvoje severoamerického soustátí podařilo se navázati na historii vzniku a průběhu zápasu Severu proti Jihu mnohem lépe, než v ostatních kapitolách, kde často navázání jeví se značně násilné. Lze to sice omluviti okolností, že mnohdy jednotlivé události spolu dosti těsně nesouvisejí, ale bylo by jistě lépe, kdyby se celá látka rozpadla na oddělené odstavce, než když se četba ruší násilnými a vynucenými přechody, jež nikterak neodpovídají stylu Šustovu.

Šusta věnuje americké pevnině celou první kapitolu a z druhé polovinu. Pak teprve přechází k vylíčení anglické politiky koloniální, která přenesla své působení také do Austrálie a jižní Afriky. Teprve ve 3. kapitole se obrací zpět k Evropě, ale dříve si uložil vypsati rozšířený

vliv evropský v severní Africe, zejména v Egyptě, pak probral otázku tureckou, expansi ruskou do Sibíře a vítězný postup Britů do přední Indie. Autor při vypsání těchto složitých zjevů nikterak nezapomíná na věci, které, kdyby utonuly v záplavě politických událostí, bylo by jinak smířlivě nutno oželeti jako je na příklad výborná zmínka o Macaulayově trestním zákoníku pro Indii a pod. Nelze ani nevzpomenouti Šustova vylíčení, jak prakticky se otvíraly přístupy do Číny, zatím co Japonsko prodělává obrovský přerod z kultury východní ke kultuře evropské a co počíná nebezpečně konkurovati s politikou starých velmocí.

Teprve vlastně v kapitolách posledních, čtvrté a páté, vrací se k úloze dané titulem knihy, kdežto počáteční stati tvoří nezbytnou předmluvu. Počíná Německem, v němž vůdčí roli stále ještě hraje Bismarck a tu autorovi je velmi dobrou pomůckou k vypsání tehdejší evropské nálady zaznamenání některých pověstí, než kolovaly o plánech tohoto státníka. Pro další odstavce poskytly hojně látky Šustovi právě jeho projekty, které ho uvedly do řady zápasů, z nichž už ovšem vždy nevychází Bismarck vítězně, jako byl boj s Vatikánem. Přirozeně se naskytá autorovi při líčení německé politiky příležitost vypsati i poměry rakouské, ale dalo by se bylo skoro očekávati, že více si povšimne, jak česká otázka zapadá do rámce světové politiky a vnější, cizí vlivy na ni působí. Zvláště v těchto odstavcích by bylo si přáti trochu více důkladnosti, protože se tak jen objevuje rub naší staré chyby, kdy jsme si příliš všimali své domácnosti a zapomínali na venek. Opak je jistě stejně mylný krok. A jestli v této kapitole by si žádal čtenář doplnění, v poslední, kde se jedná o kongresu berlínském by byla nutná větší přehlednost. Ale při čtení Šustovy nové práce naskytne se vám tolik myšlenek, že tyto vady velmi snadno oželíte, tím spíše, když celkové líčení a jeho spád je podán způsobem nejvšpřístupným a vskutku líbivým, takže žádoucně očekáváme pokračování této práce, kterou bude možno nazvati pak nezbytností každého právníka širšího rozhledu.

Ča.

Prof. Dr. Jar. Sedláček: Obligační právo. V Brně 1924. str. 327. — Autor v předmluvě odevzdává svou knihu především akademické mládeži. Těkládá jí v první řadě za učebnici. Jsem přesvědčen, že v tomto směru splní pině svůj úkol, zejména že pobídne vysokoškolské posluchače, aby učice se jí, samostatně přemýšleli a nedovolí jim pouhé receptivní učení přeepsané látky. Stejně však jsem přesvědčen, že zaujme každého jiného soudného čtenáře odborného vzdělání, který jistě nalezne v autorově dílu knihu samostatného, originálního a v naší české literatuře ojedinělého pojetí všech problémů práva obligačního a uzná, že Sedláčkova přítomná kniha vedle svého pedagogického cíle reprezentuje dílo významné hodnoty theoretické, jež novými cestami v intencích t. zv. normativní theorie řeší otázky práva obligačního a řadí je v nový svérázný systém.

Nemohu ve stručné recenzi poukázat v plné šíři na všechny původní myšlenky, jež Sedláčkova kniha přináší. Chci proto čtenáře seznámit pouze s hlavními výtěžky autorovy práce, aby tak poněkud byl informován o významu přítomné knihy.

V úvodě kritizuje autor tradiční rozdělení soukromého práva na právo věcné a obligační. Rozdíl nám skýtá pouze hledisko hospodářské, z něhož uznáme relevanci distinkce mezi normami chránící bezprostřední moc člověka nad věcí (pr. věcné) a pouhou naději, expektaci, že určitá věc jedním jiného subjektu do mé moci se dostane (pr. obligační). Naproti tomu hledisko právní nám v obou případech zjevjí pouze právní povinnosti, formálně zcela stejné. Rozdíl právně relevantního zde není, pojem obligačního a věcného práva jest obsahovým a pro právní vědu pouze pomocným.

Tímto úvodem vyznává Sedláček své vědecké kredo, ostatně již dříve provedené v minulých pracích jako »Vlastnictví a vlastnické právo«, »Pozemková reforma« a pod. Jest stoupencem Weyrovy a Kelsenovy theorie normativní, kterou svým způsobem uvádí do

konkrétních problémů soukromého práva t. j. bojuje za čistotu metody, což v soukromém právu znamená vypořádat se hlavně s hlediskem hospodářským — stejně jako ve veřejném a politickém — a chce svou vědní materii vyložit na linii teorie vycházející z pojmu právní povinnosti. Při čtení knihy měl jsem jasný dojem, jak tento Sedláčkův zásadní postoj pomáhá jemu zdařile a jadrně řešit mnohé theoretické otázky. Upozornuji na př. na kapitole o obsahu smlouvy, kde používaje Merklovy myšlenky o stupňovitosti právního řádu (norma nižší má svůj logický důvod ve vyšší atd.) vysvětluje meze smluvní povinnosti. Smlouva protiprávní jest již z logických důvodů neplatna, poněvadž odporuje normě vyšší, svému logickému důvodu. Totéž hledisko dává autorovi vodítko v kapitole o subjektech smlouvy obligační, kde vyzdvihuje postavení dlužníkovy jako subjektu povinnosti v smluvní normě obsažené, v kapitole o solidaritě, kde dokazuje samostatnost solidárních povinností, jichž pojítkem jest pouze identita předmětu závazku smluvního, o smlouvách ve prospěch osob třetích, převzetí dluhu, v části třetí, kde pojednává o smlouvách solučních a zániku závazku a demonsturuje, jak odvozená norma soluční deroguje odvozenou normou obligační, a rozebírá všechny způsoby zániku konkrétní povinnosti. Míst tohoto druhu, kde Sedláček prokazuje praktickou upotřebitelnost za svou přijaté normativní teorie, jest ovšem daleko více, mohu říci, že celá kniha jeho jest toho skvělým dokladem.

Leč Sedláček není jednostranným. Ví dobře, že k výkladu pozitivního práva náleží též výklad právních skutečností, které jsou částí toho »světa, jenž jest« a dány proto buď hlediskem ryze kausálním nebo účelově — hospodářským. Tak na př. vymezí si možný obsah povinnosti jako dění, jež má býti (»úkon«) a ptá se po předmětu úkonu. Jest to odpověď na otázku: »Quod debetur«. Tuto otázku nemůžeme odpověděti dedukcí z pojmu normy, poněvadž všeobecná deduce zastavuje se u pojmu obsahu povinnosti, úkonu. Odpověď však nám dá pozitivní právo, které stanoví, že každá smlouva musí míti majetkovou hodnotu. To plyne z pojmu a tvoří předmět smluvního závazku. Rozváděje pak pojem předmětu závazku smluvního, daného tak hlediskem hospodářským, vymezuje jeho náležitosti možnost, resp. nemožnost, dovolenost, pojem zkrácení přes polovinu hodnoty, jedná o jeho dělitelnosti (určuje ji hospodářský účel stranami stanovený), určitelnosti a pod.

Znamenitá jest Sedláčkova kapitola o důvodu smlouvy obligační. Autor upozorňuje nejdříve na její mnohoznačnost v panující doktríně a pak vymezuje její podstatu. Seznává, že závazek individualisujeme poukazem na to, jaké povinnosti strany určitou smlouvou na sebe vzaly a jaký jest jich vzájemný vztah. Tento vzájemný poměr smluvních závazků určen jest hospodářským účelem smlouvy (závazek dát koně a závazek vyplatit peníze spojen jest hospodářským účelem směny koně za peníze, trhem), jež pak zoveme kausou závazku a jenž individualisuje nám t. zv. smlouvy kausální.

V partii o smluvním konsensu zdůrazňuje autor objektivní hledisko při výkladu smluv. Zkoumáme pouze to, co dle objektivního výkladu podává se z jednání smluvníků t. j. jejich projev. Ten jediné jest relevantní právní skutečností (nikoliv vůle jako psychický affekt stran), ten jediné musí býti vážný, jinak jest smlouva simulována, a volný. Pak-li mezi tímto projevem a zevní jeho formou (slovním nebo písemným vyjádřením) jest rozpor, mluvíme o omylu. Omyl se týká vždy jen obsahu smlouvy, jest vždy rozporem, jen mezi zevním vyjádřením a objektivním projevem stran, jenž tvoří skutkovou podstatu, obsah smluvní povinnosti, a to i při smlouvách bezúplatných, kde mluví se o omylu v pohnutce, neboť i při těchto smlouvách, jak autor blíže dokazuje, náleží pohnutka do smluvního pojmu a musí býti z něho objektivně zjistitelná. Tím snaží se autor vyloučiti z interpretace smlouvy subjektivní momenty.

Zevrubně a pro praxi zvlášť cenné jsou Sedláčkovy partie o smlouvách ve prospěch osob třetích, o změně osoby věřitelovy a dlužníkovy, o smlouvách zajišťovacích (zajišťovací převod, jehož zásadní platnost

autor uznává), jednostranných právních jednáních a všech způsobech zániku závazku (subrogace, poukázka). Čistý výtěžek normativní teorie, jak již shora jsem uvedl, jest celá Sedláčková teorie jednání solučních, kde správné pochopení solučního jednání jako smlouvy umožňuje autorovi určití jeho náležitosti. Na požadavek určitosti solučního jednání navazuje autor svou teorií o kondicích. Soluční jednání musí býti určité t. j. musí obsahovati poukaz na závazek, který má býti zrušen. Relací soluce a závazku říkáme důvod soluce. Pak-li soluční smlouva zruší závazek, jenž po právu neexistuje, nemá důvodu t. j. určitého obsahu, jež by negovala, a proto jest zcela neplatná. Soluční smlouva zpravidla však býva složena ze soluční a z obligační stránky a proto nedostatkem důvodu nestává se absolutně neplatnou, neboť nadále platí alespoň co do stránky obligační. Dlužníku však dány jsou obrany, t. zv. kondikce, jimiž může obligační stránku soluční smlouvy zvrátiti.

Jsou ještě mnohá místa autorova díla, jež zasluhují spravedlivě povšimnutí (na př. naturalní závazky, nepravidelné plnění a j.), leč v přítomné recenzi, jejíž účel jest jen ryze informativní, nemohu se o nich šířiti. Odporuji za to Sedláčkovu knihu každému, kdo o problémy smluvního práva vážně se zajímá, k podrobnému studiu v pevném přesvědčení, že jeho výtěžek bude nemalý.

Dr. Adolf Procházka.

Dr. Vlad. Fajnor-Dr. A. Záturecký-Dr. K. Szladits: Nástin súkromého práva platného na Slovensku. Známý spolupracovník slovenští docent dr. Vlad. Fajnor, president súdnej tabule v Bratislavě a dr. A. Záturecký, rada Nejvyššího soudu v Brně, vydali koncem září druhý sešit »Nástin súkromného práva platného na Slovensku a Podkarpatské Rusie, čímž se dostává slovenské právnické veřejnosti díla nad jiné vzácného a mládeži akademické, zejména posluchačům právnické fakulty university Komenského učebnice dlouho postrádané.

Naši slovenští kolegové, většinou ještě maďarštiny znali, měli aspoň přístup k maďarskému originálu — uher. civilnímu právu dra K. Szladitse, prof. na universitě v Budapešti, dle něhož zpracovali zmínění právníci svůj »Nástin...«, ale hůře se vedlo studentům národnosti české, kteří byli při svém studiu v Bratislavě odkázáni buď na právnickou literaturu druhých dvou universit anebo na německé a pokud se týče i skromné slovenské překlady děl maďarských.

Jak už vydavatel, jímž je Právnická jednota v Bratislavě, v předmluvě k I. sešitu uvádí, byly poměry na poli právnické vědy na Slovensku po převratě ještě méně příznivější pro systematické zpracování práva dříve uherského, než v zemích historických. Nebylo tu ani uspokojující terminologie právnické, ani dostatečně vědeckých pracovníků a tím méně příslušné literatury monografické. Velikou překážkou pro soustavné dílo byly i snahy unifikací, které vědecké pracovníky slovenské — pokud tu byli — úplně zaměstnaly. Autoři sice přímo a výslovně nedoznávají, že se všeobecně věřilo v rychlejší provedení unifikace, ale nám se zdá, že okolnost tato byla jednou z nejzávažnějších, proč se dosti pozdě přikročilo k soustavnému zpracování práva slovenského, třebaš zatím jen dle předlohy.

Konečně tu byly i překážky více rázu technického, zejména nedostatek finančních prostředků, které však Právnická jednota za pomoci čtyř našich ministerstev (školství, spravedlnosti, unifikacího a m. pro správu Slovenska) jak při vydání tohoto překladu, tak i při ostatních publikacích dřívějších (Horův civil. řád soudní na Slovensku, Pr. slovník terminologický. Naše unifikace a j.) brzy také zdojala.

O vydání I. sešitu bylo už loni na těchto místech stručně referováno. (Viz »Všehrd« V. 195.) Žel, byl tu uveden spíše rub díla, než stránka dobrá. Neboť autorům bylo vytýkáno, že se nedrželi maďarské předlohy a že doplnění jejich překlad je místy příliš stručný, jinde zase nadměrně obsírný. Na kolik jsou tyto výtky oprávněny ve směru prvním, to jest, že se nedrželi překladatelé maďarské předlohy, nelze nám spolehlivě posouditi, protože je nám maďarský originál pro neznalost

řeči nepřístupným. Za to však výtku ohledně stručnosti nebo zase rozvlácnosti bychom nepokládali za dosti šťastnou a to tím spíše, že její původce nepřihlížel k poměrům, jež se od doby, do které spadá orig. zpracování díla, tolik změnily. Nesmíme zapomínati, že obšírnosti, zdánlivě jednotnou strukturu díla porušující, bylo třeba tam, kde překlad je buď doplněn anebo zcela přepracován dle zákonů popřevratových. Právě tak tomu je i se stručností, jež vznikla tam, kde dílo Szladitsovo bylo zastaralým anebo málo pro dnešní poměry praktickým.

Práce postupovala poměrně rychle. S překládáním bylo započato na jaře r. 1923 a už na podzim téhož roku vyšel I. sešit. Pro rychlejší dokončení díla si autoři látku rozdělili a sice tak, že dr. Záturecký zpracoval úvod, ustanovení povšechná, pr. věcné s pozemkovou reformou, pr. báňské, konkursní a autorské a z práva obligacího část všeobecnou s darováním, půjčkou a lichvou z části zvláštní; doc. dr. Fajnor je pak autorem sešitu druhého, obsahujícího zvl. část obligacího práva včetně pr. obchodní a směnkové a pr. rodné a dědické, kterážto střídavě s prof. Svobodou v Bratislavě přednáší.

Oba překladatelé přihlíželi velmi svědomitě v obou dílech jednak ke všem příslušným zákonům čsl. (na př. k serii zákonů a nařízení o pozemkové reformě, kterou nezachycuje tak vyčerpávajícím způsobem dosud žádné dílo všeobecné, nebereme-li do ohledu komentářů speciálních na způsob »Pozemk. reformy« brněn. prof. Sedláčka, jednak se snažili nepraktické a knihu jen zatěžující věci vymýtit na prospěch celé řady ustanovení, jimiž se slovenské právo (rozuměj pr. platné nyní na Slovensku) od českého (dříve rakouského) nejvíce liší anebo o něž má sl. právo více. Tanou nám na myslí zejména zvláštní útvary spoluvlastnictví, jakými jsou na př. komposesorát a společenství bývalých urbárníků, ústav to, jež byly rakouským právem odchovaným právníkům při příchodu na Slovensko velmi málo jasnými!

Mimo tyto přednosti obsahuje uvedené dílo dosti obšírná pojednání o slov. právu báňském, směnečném, konkursním, autorském a o ochraně patentů, známek, vzorů a modelů s poukazem na příslušné zákony ČSR. i na důležitější konvence mezinárodní, jakými jsou pro slov. právo na př. úmluva v Paříži r. 1883, v Madridě 1891, v Bruselu 1900 a Washingtonu 1911.

Tato i předešlá vlastnost obou dílů, to jest neustálé zření na přítomný stav práva samy o sobě dodávají práci hlubší ceny. Autoři pak se zejména posluchačstvu zavděčili tím, že místo duchamorného a ve studiu velmi zdržujícího citování paragrafů a článků, uvádějí hned v poznámkách, pod textem stručně znění příslušných zákonů a nařízení, pokud se týče i usnesení bývalé královské kurie v Budapešti a dále že — jistě z důvodů didaktických — k jednotlivým abstraktním výkladům připojují názorné příklady ze své hojné praxe, a konečně že se při svém zpracování vyhnuli (nepochybně s ohledem na stejné již rozsáhlý objem díla) kasuistice a zbytečnému theoretisování.

Rovněž pro stálý zřetel ke konstrukci a názvosloví jednotlivých právních ústavů v právu římském a v některých významnějších monografiích neb dílech českých (Randa a j.), jakož i pro obsáhlý rejstřík s necelými 2 tisíci hesel, umožňujících snadnou a rychlou orientaci, stává se dílo toto mladé generaci tím vítanější. A vskutku bylo by si také přáti, aby své poslání, zejména jako pomůcka studijní, splnila co nejúčelněji!

Jan Přenosil, Bratislava.

[Проф. Н. Н. Алексеев, Основы философии права. Прага 1924, стр. 284, vydala Пламя. Prof. ruské právnické fakulty v Praze Alexejev vydal nové dílo z filosofie právní. V celkové koncepci svého díla vychází t. zv. fenomenologie. V úvodě podotýká, že jeho dílo neopírá se pouze a výhradně o díla německých právních filosofů, neboť směr jeho vlastního badání určovali i učenci francouzští i ruští. Tím odmítá výtky kritiky o jeho dřívějších dílech.

Kniha Alexejevova rozdělena jest celkem na čtyry oddíly. První oddíl jedná o úkolech právní filosofie ve čtyřech kapitolách. Pojednává tu autor především o právní dogmatice, o t. zv. právním sociologismu,

o nauce práva přirozeného a konečně o poměru fenomenologie a právní filosofie. V kapitole této obsaženo jest autorovo kredo o jeho filosofickém hledisku. V oddílu druhém autor pojednává o právní struktuře. Tento oddíl má opět čtyry hlavy pojednávající o racionalismu a intuitivismu ve filosofii právní, o osobě v právu, o ceně v právu a o rozdělení právních jevů (závazek a oprávnění v právu). Ve třetím oddílu autor pojednává podrobným rozbohem o theorii normativné. V posledním oddílu jako zakončení rozbírá právní ideál.

Ruské vydavatelstvo „Пламя“ vydávajíc knihy ruských učenců za vedení prof. Ljackého uvedlo se velmi slibně, vydavši knihu Alexejevovu. Kniha jeho působí svou uceleností a jasností. Autor způsobem velmi jasným probírá nejtěžší problémy právní filosofie, přihlížíže k nejnovější literatuře v oboru filosofie právní. Rr.

Dr. Robert Swoboda: Wahlordnung für die Gewerbetenossenschaften und Genossenschaftsverbände, vydáno ve Stiepelově sbírce zákonů, v Liberci 1924, stran 168, cena 16 Kč. V prvé části dílka tohoto líčí autor podrobně postup voleb do živnostenských společenstev dle úpravy zákona z července minulého roku, tak, že čtenář má před sebou obraz celého postupu ode dne vypsání volby až do jejího skončení. Uvádí pak dále příslušná ustanovení živnostenského řádu, která se týkají voleb a cituje doslovně nový volební zákon i vládní nařízení k němu, jakož i příslušnou výborovou zprávu. Ku konci připojen jest příklad vzorných stanov. Dr. Jindřich.

JUDr. Bohuslav Lauschmann: Právní ochrana matky a dítěte. Vydal »Melantrich« v Praze 1923, jako 42. svazek knihovny »Pro dítě«, 84 stran, cena není označena. — Knižka tato jest přehlednou příručkou, ve které autor snaží se pojednati o veškerých právních normách, jež se vztahují na právní poměry manželek, rodičů a dětí. Zvláště podrobně všímá si dětí nemanželských a ku konci pojednává o zařízeních veřejné správy ve prospěch dětí a ochrany mateřství, o veřejné kontrole výchovy dětí a o právním postavení úředních poručníků, lékařů a porodních asistentek.

Jest vítati dílko toto, poněvadž v něm podána jsou přehledně a systematicky ustanovení právní, dosud porůznu roztroušená.

Dr. Jindřich.

Philip Snowden: If Labour rules, (»Vládní strana práce«), vydala The Labour Publishing Co, Ltd, v Londýně, 1923, stran 660. — Knižka snaží se seznámiti čtenáře se současnou vnitřně politickou situací v Anglii a informovati o programu strany Labour Party, která stále s větší silou tlačí se v čelo anglické politiky. — V úvodu autor praví: »Mým úmyslem jest podati v následujících kapitolách příčinný a objektivní přehled o sociálním a hospodářském programu britské Labour Party a pokusiti se naznačiti, jakým způsobem by jej pravděpodobně prováděla.« —

Ze spisku jest patrnó, že autor velmi dobře zná program strany, ač připomíná, že nechce vystupovati jako oficielní její zástupce. Jinak však jest patrnó, že autor podrobuje program strany své kritice; v některých bodech autor s programem tím nesouhlasí — na př. v zamýšlené hospodářsko-průmyslové reformě.

Dílko toto jest vhodným prostředkem informačním pro toho, kdo se zajímá o soudobou anglickou politiku, tím spíše, že autor jest nynějším kancléřem pokladu ve vládě MacDonalově. Dr. Jindřich.

Concerning Money, autor není podepsán, vydala firma Jarrold a synové v Norwicu 1923, 12 stran. — Kdo by očekával, jak nadpis slibuje, knížku s obsahem výlučně hospodářským, byl by mile zklamán, neboť tomu tak není. Nejedná se o publikaci, která by odhalovala strážlivým slohem tajnosti a peněz, jich oběhu, krytí atd., nýbrž o zajímavou brožuru, která jasně a jednoduše vypráví o věcech, každému sice dávno známých, kterých si však zpravidla nikdy sami neuvědomíme. V tom právě spočívá zajímavost a originelnost této knížky.

Autor se diví na příklad, jak málo lidí si uvědomuje, že peníze, které se mnohdy tak lehkomyšlně utrácují, jsou vlastně v konkrétní formě práce, často namáhavá práce, ať duševní či fyzická. Vysvětluje, co jest hybnou pákou našeho života a energických zásahů do něho a pokouší se řešiti psychologii bohatého člověka, který často není šťasten, ba ani spokojen snad právě proto, že jest bohatým. Dr. Jindřich.

Dr. Ludvík Guessel: Moderní socialismus. Přeložil dr. Silvestr Hippmann. Nákladem Družstevní práce, v Praze 1924, stran 212, cena Kč 14. — V úvodu knihy této zmiňuje se autor o ideových dějinách erfurtského programu a uvažuje o vědeckém socialismu Marxově a Engelsově. Pak seznamuje čtenáře s podstatou socialistické výroby a pojednává o socialisačních snahách přítomnosti, zvláště o socialismu státním, obecním a družstevním.

V druhé části knihy přechází autor k socialistické výrobě přítomnosti a probírá zvláště podrobně ony obory hospodářské, kde se může socialistická výroba uplatniti snadno v praxi. Ku konci pak pojednává o mezích socialistické výroby a uvažuje o aktuálních sociálních otázkách, vyvolaných světovou válkou.

Knížka tato seznamuje čtenáře jasně a se značnou objektivitou s hlavními snahami moderního socialismu i s jeho hospodářskými úkoly. Byla vydána mladou »Družstevní prací«, jako druhý svazek knihovny »Svět«. Bylo by si přáti, aby nezůstala omezena jen na členy »Družstevní práce«, jimž jest určena, nýbrž aby byla čtena všemi, kdož zajímají se o sociální otázky naší doby. Dr. Jindřich.

Všeobecné základy soukromého pojišťování, vyšlo jako první díl knihovny Spolku čl. pojistných techniků, v Praze 1924, vydáno na počest dvacetiletého trvání kursů pro pojistnou techniku při českém vysokém učení technickém v Praze, 8°, stran 175. — První kniha díla tohoto, po níž budou následovati ještě další tři knihy, jest obsahem bohatá a pestrá. Úvodem pojednáno jest o prvním kursu pojistných věd v Brně, konaném v roce 1923, načež následují články na slovo vzatých odborníků z různých odvětví pojišťovacích. Přehled pojišťovacího práva podává jasně a přístupně JUDr. Petr Čech, vrchní ředitel První české vzájemné pojišťovny v Praze, o dějinách československého pojišťovníctví pojednává JUDr. Václav Peča, vrchní ředitel banky »Slavie« v Praze.

Knihy tato není jen theoretickou příručkou, nýbrž podává též praktické pokyny pro všechny, kdož jsou činní v pojišťování jakýmkoliv způsobem. Dr. Jindřich.

E. Čapek: Politické poměry v Československé republice. Nákl. Jos. R. Vilímka, Praha 1924. Cena 5.— Kč. — Známy vydavatel pokrokové revue »Nové Čechy« E. Čapek napsal pro sborník informačních staří o Č. S. R. hodně zhuštěnou úvahu o vnitřních politických poměrech. V první kapitole promlouvá o národnostních poměrech u nás a statistickými daty dokládá rozdíl mezi sčítáním obyvatelstva před válkou a po válce a z toho vyplývající přírůstek k národnosti československé. V další části příkře odsuzuje snahy podvratných živlů, spekulujících na rozpor mezi Čechy a Slováky. Statisticky rozbírá poměry náboženské, které vždy u nás hrály tak velkou úlohu, a sociální rozvrstvení obyvatelstva.

Po tomto, jakémsi úvodě do našich poměrů, přichází k čistě politickým úvahám. Poukazuje na nemožný postup naši sněmovní oposice a navrhuje heslo: velezrada je povinností každého Němce. Po historickém přehledu naší politické orientace probírá autor politické strany. Z toho se nám mané dere na mysl otázka, zda jsou ty propasti mezi stranami tak velké, aby nemohly býti zahlazeny péčí a láskou k národu a státu? Autor věří, že se dovedeme za dobrým cílem vždy spojití.

Vzbudí-li tato brožúrka zájem, slibuje autor vydati ji značně rozšířenou, s mapami a diagramy, což lze jen uvítati v zájmu širokého kruhu čtenářstva. Máme podobné — dobré — literatury pramálo.

E. P—ý.